

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Aanvraag tot erkenning en betoelaging als steunpunt voor het thema “Toetsontwikkeling en Peilingen”

Functioneel Bevoegd Minister	Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits
Uiterste datum voor het inleveren van de aanvragen	21 augustus 2017 – 16 uur
Aanvragen in te dienen bij:	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Afdeling strategische beleidsondersteuning t.a.v. Daman Marina Koning Albert II-laan 15 1210 Brussel sbo.secretariaat@ond.vlaanderen.be en miekatrien.sterck@ond.vlaanderen.be

Inleiding

Dit document begeleidt de oproep voor aanvraag tot erkenning en betoelaging voor het steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen.

Algemene en administratieve bepalingen

Definitie van steunpunt en thema

Het steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen is een universitair steunpunt dat erkend wordt om op een geïntegreerde manier wetenschappelijke ondersteuning te bieden aan de overheid en dat daartoe een betoelaging ontvangt.

Regelgeving die van toepassing is

- Artikel III.76 van de codex hoger onderwijs:

“Onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse regering zal de Vlaamse Gemeenschap universitaire steunpunten subsidiëren. Deze steunpunten bieden wetenschappelijke ondersteuning aan de overheid en aan de onderwijsinstellingen op het gebied van thema’s door de Vlaamse regering vastgelegd. De ondersteuning moet zowel onderzoek als vorming en materiaalontwikkeling behelzen.”

Meer informatie is terug te vinden op: (<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14650#74>)

- Het besluit van 6 juli 1999 houdende de regeling van de procedure en de voorwaarden van erkenning en subsidiëring van de universitaire steunpunten.

- Besluit Vlaamse Regering houdende vaststelling van het thema toetsontwikkeling en peilingen als thema voor erkenning en subsidiëring van een universitair steunpunt (BVR van 15 juli 2011, Belgisch Staatsblad 30/8/2011).

“De Vlaamse Regering,

Gelet op artikel 169, § 2bis van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap;

Gelet op het besluit van 6 juli 1999 houdende de regeling van de procedure en de voorwaarden van erkenning en subsidiëring van de universitaire steunpunten;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel;

Na beraadslaging,

Besluit :

Artikel 1.

In uitvoering van artikel 4 van het besluit van 6 juli 1999 houdende de regeling van de procedure en de voorwaarden van erkenning en subsidiëring van de universitaire steunpunten wordt het thema "Toetsontwikkeling en peilingen" als thema voor erkenning en subsidiëring van een universitair steunpunt vastgesteld.

Art. 2.

De Vlaamse minister, bevoegd voor Onderwijs is belast met de uitvoering van dit besluit."

Beschrijving van de gevolgde procedure voor erkenning en betoelaging

Hieronder wordt een kort overzicht gegeven van de procedure voor de evaluatie van de voorstellen voor erkenning en betoelaging als steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen.

De evaluatieprocedure dient de eigenheid en typische karakteristieken in rekening te brengen die men van het steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen verwacht, met name het bereiken van een evenwicht en het realiseren van afstemming tussen:

- wetenschappelijkheid en beleidsrelevantie;
- de verschillende vooropgestelde (kern)opdrachten en taken;
- de algemene doelstellingen van het steunpunt en de thema-specifieke doelstellingen.

Daartoe wordt de volgende procedure doorlopen:

Stap 1: Beoordeling door beoordelingscommissie

Na de bepaling van de ontvankelijkheid (zie artikel 3 van het hogergenoemde besluit) van de ingediende voorstellen, zullen ze beoordeeld worden door een door de minister van Onderwijs samengestelde beoordelingscommissie. Deze beoordelingscommissie zal bestaan uit vertegenwoordigers van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en wetenschappelijke peers.

De voorstellen zullen beoordeeld worden op de volgende criteria:

Criteria op het vlak van kwaliteit van de meerjarenplanning

- wetenschappelijke kwaliteit;
- kwaliteit van valorisatievoorstellen (inclusief indicatie van valorisatie-activiteiten en – partners);
- relevantie en bruikbaarheid voor het beleid;
- kwaliteit en haalbaarheid van de meerjarenplanning met verschillende te realiseren doelstellingen en tijdsplanning

Criteria op het vlak van expertise en complementariteit van de indieners

- inbreng van en complementariteit van expertise en ervaring; alsook de kwaliteit van het in het verleden gepresteerde beleidsrelevant werk;
- kwaliteit van het organisatie- en personeelsplan, incl. de voorgestelde taakverdeling en de voorgestelde managementsaanpak, de coördinatie en samenhang tussen de deelnemende onderzoeksgroepen en het geïntegreerd samenwerken tussen verschillende disciplines

Criteria op het vlak van middelen

- begroting en efficiënte inzet van middelen

De toetsing aan de beoordelingscriteria gebeurt aan de hand van de schaal 'onvoldoende, voldoende, goed, zeer goed'.

Een ingediend voorstel komt enkel in aanmerking voor rangschikking en ev. betoelaging op voorwaarde dat er

- voor alle criteria minstens de score voldoende wordt behaald
- op het criterium 'begroting en efficiënte inzet van middelen' minstens de score 'goed' behaald wordt,
- op minstens 3 andere van de 7 hogergenoemde criteria de score 'goed' behaald wordt.

Stap 2: Advies

Op basis van de beoordeling van de beoordelingscommissie, zal er een evaluatierapport opgemaakt worden en een advies ten behoeve van de Vlaamse Regering worden geformuleerd.

Stap 3: Beslissing tot erkenning en betoelaging door de Vlaamse Regering

Het evaluatierapport en het advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering, die beslist tot erkenning en betoelaging van het steunpunt. Een afwijking van het advies dient terdege gemotiveerd te worden.

Stap 4: Afsluiting beheersovereenkomst

Eénmaal beide partijen, de indieners van het geselecteerde voorstel voor het steunpunt en de Vlaamse Regering, na onderhandeling tot een akkoord gekomen zijn omtrent onder meer de betoelaging, het meerjarenprogramma, de wijze van samenwerking, de verspreiding van de resultaten en de kennisoverdracht en de manier waarop er geëvalueerd zal worden, zal er tussen het steunpunt en de minister bevoegd voor Onderwijs een beheersovereenkomst afgesloten worden voor de periode 1 januari 2018 - 31 december 2022.

De nieuwe opdrachtnemer zal toegang krijgen tot alle informatie met betrekking tot het voorbereidend werk van de peilingen en paralleltoetsen met afname in 2018 en 2019, dat uitgevoerd is door het huidige steunpunt.

Beschrijving van de procedure die zal worden gevolgd om het steunpunt aan te sturen en op te volgen

---

De steunpunt**beheersovereenkomst** bepaalt minstens de volgende elementen:

- de voorziene middelen, binnen de perken van de beschikbare kredieten;
- de rechten en plichten van de contractanten;
- de meerjarenplanning met de te realiseren doelstellingen en bijhorende tijdsplanning;
- de wijze van samenwerking;
- diverse aspecten m.b.t. eigenaarschap, gebruik van onderzoeksresultaten en data en de verspreiding van de resultaten en de kennisoverdracht;
- de wijze waarop de beheersovereenkomst zal worden geëvalueerd;
- de verslaggeving.

Jaarlijks legt het steunpunt aan de minister bevoegd voor Onderwijs een **jaarverslag** voor met de uitgevoerde activiteiten en de planning voor het volgende werkingsjaar. Op basis van deze jaarverslagen kan de stuurgroep, in het licht van een verschuiving van beleidsprioriteiten of het ontstaan van korte termijn behoeften inzake beleidsrelevant onderzoek, in overleg met het steunpunt beslissen de geplande werkzaamheden voor het volgende jaar aan te passen of bij te sturen.

De activiteiten van het steunpunt worden opgevolgd door een door de minister bevoegd voor Onderwijs samengestelde **stuurgroep**. De stuurgroep heeft als opdracht de uitgevoerde jaaractiviteiten en de planning voor het komende jaar te toetsen aan het meerjarenplan en kan terzake aanbevelingen geven aan het steunpunt en aan de Vlaamse regering. Het departement Onderwijs en Vorming verzorgt het secretariaat.

De stuurgroep oefent onder meer volgende bevoegdheden uit:

- ✓ de aansturing van het onderzoek en de valorisatie, als vermeld in het meerjarenplan, en door middel van de opvolging van de jaarplanningen en jaarverslagen;
- ✓ de bewaking van het tijds kader, als vermeld in het meerjarenplan;
- ✓ het formuleren van advies over het jaarverslag met de gevoerde activiteiten en de planning voor het volgende werkjaar;
- ✓ de controle op de financiële uitvoering van het meerjarenplan en de begroting;
- ✓ de bewaking van de geïntegreerde werking van het steunpunt;
- ✓ advies formuleren aan de minister over de formele erkenning of weigering van publicaties en andere output;
- ✓ advies formuleren om ev. onderzoek stop te zetten, in geval een onderzoek niet uitgevoerd wordt zoals vooropgesteld.

Deze stuurgroep bestaat uit een vertegenwoordigers van het kabinet, het departement Onderwijs en Vorming, Agodi, Ahovoks, de onderwijsinspectie, VLOR, wetenschappelijke peers en de pedagogische begeleidingsdiensten. De promotor-coördinator maakt ook deel uit van deze stuurgroep, zonder stemrecht (bijv. inzake vrijgave van publicaties, ...). Deze stuurgroep komt minstens 2 keer per jaar samen en doet, zoals hierboven beschreven, de algemene projectopvolging. De minister stelt de stuurgroep samen.

Daarnaast is er een opvolgingsgroep die instaat voor de concrete operationele opvolging van de peilingen en de procesbewaking zowel naar wetenschappelijke en beleidsmatige kwaliteit als naar het valorisatietraject. De opvolgingsgroep adviseert de stuurgroep over de aansturing van de peilingsprojecten. De opvolgingsgroep bestaat uit meer technische experts die vertrouwd zijn met de methodologie van het peilingsonderzoek zoals de promotor-coördinator, de inhoudelijke co-promotor(en) en de onderzoekers van het steunpunt (afhankelijk van het project), experts van het departement Onderwijs en Vorming, Agodi, Ahovoks, en de onderwijsinspectie, en experts vanuit de pedagogische begeleidingsdiensten. De opvolgingsgroep bestaat uit een vaste kern van leden en een aantal leden waarvan de samenstelling kan wisselen in functie van de vereiste expertise en betrokkenheid. Deze komt frequenter dan de stuurgroep samen om de verschillende fases van een de peilingsprojecten (selectie eindtermen, toetsontwikkeling, ontwikkeling van de vragenlijsten, bespreking van de resultaten en valorisatie) op te volgen. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de bepaling van de samenstelling van de opvolgingsgroep.

De stuurgroep en opvolgingsgroep hanteren bij hun werkzaamheden een **huishoudelijk reglement**, dat ten minste de stemverhoudingen en –procedure in de schoot van de stuurgroep en de verhouding tussen de stuurgroep en de opvolgingsgroep regelt.

Bijkomende inlichtingen

Eventuele bijkomende inlichtingen of antwoorden op inhoudelijke vragen over de oproep kunnen verkregen worden bij:

Dhr. Jeroen Backs
Departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Jeroen.Backs@ond.vlaanderen.be
T 02 553 95 63 M 0486 89 07 08

Inhoudelijke bepalingen

De inhoudelijke bepalingen geven een thema-specifieke omschrijving van de context van het steunpunt en de verwachtingen ten aanzien van het steunpunt inzake doelstellingen, programma, organisatie, interne en externe samenwerking en afstemming.

Context en beleidsdoelstellingen

Context

Sinds midden jaren 1990 worden de leerinhouden van het Vlaamse onderwijs bepaald door eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Eindtermen zijn minimumdoelen (aan kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes) die leerlingen dienen te bereiken in een bepaalde fase van hun schoolloopbaan. Een school moet er naar streven om met een meerderheid van haar leerlingen de door het Vlaams Parlement vastgelegde eindtermen te behalen. Zo zijn er eindtermen voor het einde van het lager onderwijs en aan het einde van elke graad in het secundair onderwijs (uitgezonderd de eerste graad B-stroom). Ontwikkelingsdoelen zijn minimumdoelen die leerlingen niet noodzakelijk moeten bereiken, maar die de school wel moet nastreven. Ze worden gebruikt in het kleuter- en buitengewoon onderwijs en in de eerste graad van de B-stroom in het secundair onderwijs.

Met het centraal formuleren van deze leerinhouden wil de Vlaamse overheid enerzijds de gelijkwaardigheid van diploma's en studiebewijzen en ook de onderlinge gelijkwaardigheid tussen onderwijsinstellingen garanderen. Anderzijds wil de Vlaamse overheid met deze leerinhouden waarborgen dat het onderwijs doelen nastreeft die ook een uiting zijn van wat de samenleving van het onderwijs verwacht en belangrijk vindt.

Vrij snel na de invoering van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het Vlaamse onderwijs ontstond bij de overheid de nood om een algemeen beeld te krijgen van de mate waarin leerlingen in het Vlaams onderwijs de eindtermen bereiken. Om aan deze nood tegemoet te komen, worden er sinds 2002 peilingen georganiseerd. Een peiling is een grootschalige afname van toetsen bij een representatieve steekproef van Vlaamse scholen die meet in welke mate de leerlingen de eindtermen beheersen. Om de continuïteit te garanderen besliste de Vlaamse Regering in 2011 om een steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen op te richten.

Het peilingsonderzoek past binnen de traditie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming om beleidskeuzes en de beleidsvoorbereiding mee te voeren met kennis verkregen via wetenschappelijk onderzoek. Hiermee wordt een internationale trend gevolgd naar een meer door onderzoek geïnformeerd en onderbouwd beleid (evidence-informed policy).

Met het steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen wenst de Vlaamse regering de volgende **beleidsdoelstellingen** te bereiken:

- kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde (beleids-)informatie genereren op systeemniveau die niet alleen door de overheid maar door alle onderwijsactoren gebruikt kan worden om werk te maken van kwaliteitsvol onderwijs.
- scholen ondersteunen in hun interne kwaliteitszorg door het aanreiken van wetenschappelijk onderbouwde instrumenten;
- beroep kunnen doen op de wetenschappelijke ondersteuning van het steunpunt bij het uitvoeren of ontwikkelen van beleidsmaatregelen (waarvoor de expertise van het steunpunt nodig is);
- een structurele financiering van het peilingsonderzoek bieden zodat er een gericht personeelsbeleid i.f.v. expertiseopbouw kan gevoerd worden;
- een stabiele structuur bieden voor het vrijwaren en continueren van het peilingsonderzoek;
- inzetten op de continuïteit en cumulativiteit van wetenschappelijk expertise en onderzoek;
- bevorderen van de interdisciplinariteit van het peilingsonderzoek.

Doelstellingen van het peilingsonderzoek en onderzoeksvragen

Vandaag vervult het peilingsonderzoek twee doelstellingen, één op Vlaams niveau en één op schoolniveau.

Op Vlaams niveau levert het wetenschappelijke kennis op met betrekking tot de mate waarin de leerlingen de eindtermen of ontwikkelingsdoelen beheersen. Het doel van het verzamelen van deze kennis is om een empirische basis te geven aan de algemeen maatschappelijke discussie over de inhoud, niveau en kwaliteit van het Vlaams onderwijs. Daarbij speelt de valorisatie en verspreiding van de resultaten een belangrijke rol zodat niet alleen de centrale overheid, maar ook de intermediaire organisaties zoals bijvoorbeeld de pedagogische begeleidingsdiensten en scholen zelf hiermee aan de slag kunnen gaan.

Op schoolniveau levert het peilingsonderzoek wetenschappelijk onderbouwde instrumenten aan die scholen kunnen inzetten in hun interne kwaliteitszorg. Scholen die deelnemen aan het peilingsonderzoek, maar ook scholen die gebruik maken van de paralleltoetsen (zie lager), kunnen de kennis die ze meekrijgen in het eigen schoolfeedbackrapport gebruiken om hun schoolbeleid te versterken.

Meer concreet wil het peilingsonderzoek een antwoord geven op de volgende vragen:

- 1) In welke mate beheersen leerlingen in het Vlaams onderwijs de eindtermen? Hoe verdelen leerlingen zich over verschillende beheersingsniveaus?
- 2) Welke leerlingen(groepen) hebben het moeilijker om de eindtermen te behalen?
- 3) In welke mate bestaan er verschillen tussen scholen in het Vlaams onderwijs in de mate van het beheersen van de eindtermen door hun leerlingen?
- 4) In welke mate blijven de verschillen tussen (groepen van) leerlingen en scholen overeind nadat er is rekening gehouden met de achtergrondkenmerken van leerlingen en de context van de scholen?
- 5) Hoe kunnen we de verschillen tussen (groepen van) leerlingen en scholen verklaren?
- 6) Wat is het onderwijsaanbod in de klas met betrekking tot een bepaald vak of leergebied?
- 7) In welke mate is er bij herhalingspeilingen sprake van een voor- of achteruitgang met betrekking tot het beheersen van de eindtermen met betrekking tot een bepaald vak of leergebied?

In welke mate beheersen leerlingen de eindtermen?

Eén van de belangrijkste onderzoeksvragen is in welke mate leerlingen in het Vlaams onderwijs de eindtermen behalen. Om hierover uitspraken te kunnen doen, wordt er niet langer enkel één cesuur bepaald maar worden er ook bijkomend - op een zo objectief en wetenschappelijk mogelijke onderbouwde manier - verschillende **beheersingsniveaus** (cfr. het PISA onderzoek)

gedefinieerd. Dit resulteert in meer genuanceerde beleidsinformatie over verschillen tussen groepen van leerlingen zoals bijvoorbeeld sterk versus zwak presteerders. Bovendien kunnen herhalingspeilingen (zie lager systematische peilingenkalender) op deze manier meer inzicht bieden in de mate waarin het aandeel zwakker of sterker presterende leerlingen evolueert doorheen de tijd.

In welke mate bestaan er verschillen tussen (groepen) van leerlingen en scholen?

Een tweede en derde onderzoeksvraag concentreren zich rond de **verschillen tussen groepen van leerlingen en de verschillen tussen scholen**. In het kader van gelijke kansen is het belangrijk om aandacht te hebben voor welke leerlingengroepen (jongens versus meisjes, anderstaligen versus Nederlandstaligen, leerlingen uit hoog versus laag socio-economisch milieu, leerlingen met al dan niet een schoolse achterstand, leerlingen met een migratieachtergrond versus autochtone leerlingen...) en welke scholen het moeilijker hebben om de eindtermen te behalen. Daarbij zal er steeds rekening gehouden worden met de achtergrondkenmerken van leerlingen en scholen.

Welke zijn de mogelijke verklaringen?

Meer dan vandaag willen we tot mogelijke **verklaringen** komen van de peilingsresultaten die resulteren in beleidsrelevante informatie waarmee de overheid, maar ook alle onderwijspartners mee aan de slag kunnen om werk te maken van nog meer kwaliteitsvol onderwijs. Dit veronderstelt dat elk peilingsonderzoek een verklarende analyse omvat.

Via achtergrondvragenlijsten ingevuld door ouders, leerlingen en leerkrachten en/of directies wordt er informatie verzameld over o.a.:

- de gezinssituatie (bv ondersteunende thuismilieu);
- de achtergrondkenmerken van leerlingen en hun socio-emotionele aspecten zoals het welbevinden en de motivatie van leerlingen;
- kenmerken van de leerkrachten (zoals de opleiding, professionalisering en ervaring) en eventueel hun verwachtingen;
- het onderwijsaanbod (zie hoger);
- het schoolbeleid.

Om te komen tot mogelijke verklaringen wordt deze informatie op ouder-, leerling-, leerkracht- en schoolniveau gekoppeld aan de mate waarin leerlingen de eindtermen beheersen. Daarbij is het belangrijk om aandacht te hebben voor het samenspel van verschillende factoren. Daarnaast is het bij de interpretatie van de resultaten belangrijk om een vergelijking te maken met de bevindingen uit ander onderzoek (zoals o.a. internationale studies, resultaten van IDP en OVSG-toetsen, Onderwijs Spiegel, LISO, ...). Op deze manier kunnen de peilingsresultaten als bron dienen voor toekomstige acties om de kwaliteit van het onderwijs te versterken.

Het is cruciaal om in de achtergrondvragenlijsten te focussen op factoren waarop het onderwijs (scholen, leerkrachten, lerarenopleiders, pedagogische begeleidingsdiensten, ...) en het onderwijsbeleid een impact kunnen hebben. Een belangrijk aspect om in kaart te brengen is het onderwijsaanbod. Hiermee willen we een zicht krijgen op wat er wordt aangeboden in de klas (bv. de gehanteerde methodes, handboeken, de behandelde eindtermen en de onderwijstijd en tijdsbesteding in de klas aan verschillende onderdelen met betrekking tot het te peilen vak of domein) en op welke manier (bv. vakgroep werking, samenwerking tussen leerkrachten, differentiatie).

Hoe evolueert het beheersen van de eindtermen over de tijd heen?

Aangezien de Vlaamse overheid sinds 2002 peilingen organiseert, zullen **herhalingspeilingen** steeds een belangrijke plaats innemen. Zij vervullen immers een belangrijke functie. Ze brengen niet alleen in kaart of er een kwaliteitsstijging of -daling plaatsvindt over de tijd heen maar kunnen ook een motor zijn tot het opzetten van acties door verschillende onderwijsactoren. Door het voorspelbare karakter van een herhalingspeiling kan er geëvalueerd worden in welke mate deze acties mogelijks een invloed hebben gehad. Het analyseren van trends over de jaren heen zal in de analyses een steeds belangrijkere plaats innemen. Daarbij staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- In welke mate veranderen de verschillen tussen groepen van leerlingen (jongens versus meisjes, anderstaligen versus Nederlandstaligen, leerlingen uit hoog versus laag socio-economisch milieu, leerlingen met al dan niet een schoolse achterstand, leerlingen met

een migratieachtergrond versus autochtone leerlingen, groepen leerlingen met verschillende beheersingsniveaus) over de tijd heen?

- In welke mate evolueert de kloof tussen verschillende groepen van leerlingen?

- In welke mate evolueren niet-cognitieve prestaties (bv. welbevinden, motivatie) van leerlingen over de tijd heen?

In wat volgt worden de concrete taken en opdrachten van het steunpunt besproken.

Opdrachten en taken van het steunpunt

Toetsontwikkeling

Op basis van een inhoudelijke analyse van de (geselecteerde) eindtermen en ontwikkelingsdoelen worden er zowel peilings- als paralleltoetsen ontwikkeld. De selectie van de eindtermen gebeurt in gezamenlijk overleg met de opdrachtgever. Naast de toetsen worden ook praktische proeven ontwikkeld om de beheersing van een aantal eindtermen na te gaan die zeer moeilijk te toetsen zijn bij een grootschalige toetsafname. We verwachten dat het steunpunt innovatie en optimalisatie doorvoert in de toetsontwikkeling.

Het steunpunt bouwt garanties in opdat kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde items - met aandacht voor een variatie aan itemformaten - en toetsen ontwikkeld worden. Zo zal er steeds een pilotstudie plaatsvinden om de kwaliteit van de ontwikkelde toetsen te garanderen en optimaliseren.

Aangezien het gaat om periodieke peilingen, dient men bij de toetsontwikkeling rekening te houden met het feit dat peilingen herhaald zullen worden zodat de resultaten over de tijd heen kunnen vergeleken worden.

Verder verwachten we dat het steunpunt bij de toetsontwikkeling rekening houdt dat in de toekomst het al dan niet behalen van de eindtermen niet langer enkel via één cesuur zal bepaald worden. Het steunpunt zal daarnaast verschillende beheersingsniveaus definiëren en op die manier de mate van beheersing van de eindtermen weergeven (cfr. het PISA-onderzoek).

Het steunpunt implementeert computergestuurde peilings- en paralleltoetsen na een voorbereidingsfase. Deze bieden als voordelen het meer automatisch verwerken van de gegevens, het gebruiksvriendelijker maken van de afname en scoring van de (parallel)toetsen en een betere implementatie van innovatieve itemformaten.

Daarnaast verwachten we dat het peilingsonderzoek evolueert naar (computergestuurde) adaptieve toetsen. Bij een (computergestuurde) adaptieve toets krijgt een leerling opgaven aangeboden die aansluiten bij zijn of haar niveau. Dit heeft de volgende voordelen dat de toetstijd minder lang wordt, de toets minder frustrerend is voor een leerling terwijl de toetsresultaten voor alle leerlingen onderling vergelijkbaar blijven. Computergestuurde adaptieve toetsen kunnen tegemoet komen aan de vraag naar individuele feedback (zie lager) omdat ze het voordeel hebben om die individuele feedback te geven binnen een aanvaardbare toetstijd.

Ontwikkeling van de vragenlijsten

De ontwikkeling van de vragenlijsten en de keuze van de te bevragen concepten is gebaseerd op een literatuuronderzoek en gebeurt in overleg met de opdrachtgever. Het is dan ook belangrijk dat niet enkel methodologische, maar ook inhoudelijke expertise aangewend wordt. De focus ligt daarbij op factoren waarop het onderwijs en het -beleid een impact kunnen hebben. Aan de hand van achtergrondvragenlijsten wordt er onder andere informatie verzameld over de gezinssituatie, de achtergrondkenmerken van leerlingen, socio-emotionele aspecten zoals het welbevinden en de motivatie van leerlingen, kenmerken van de leerkrachten, het onderwijsaanbod en het schoolbeleid.

Afname van peilingen

De eigenlijke peiling gebeurt bij een voldoende grote en representatieve steekproef van scholen en leerlingen. Aangezien de eindtermen bereikt dienen te worden op het einde van een onderwijsniveau of -graad, gebeurt de grootschalige afname (en bij voorkeur ook de pilotstudie) op het einde van het schooljaar (mei-juni). Er worden garanties ingebouwd dat de afname correct verloopt. De afname van de peilingen en de paralleltoetsen zullen - na een voorbereidingsfase - computergestuurd gebeuren (zie hoger).

Gezien de invoering van het M-decreet wordt van het steunpunt verwacht dat ze een antwoord biedt op de vraag naar redelijke aanpassingen voor leerlingen met specifieke behoeften in het gewoon onderwijs in de peilingen.

Statistische analyse

Het peilingsonderzoek vereist descriptieve analyses, analyses aan de hand van item-respons theorie (IRT)-modellen en analyses aan de hand van multiniveaumodellen. De analyses aan de hand van IRT-modellen zijn nodig om meetschalen te berekenen en ze laten toe om evoluties over de tijd heen in kaart te brengen. De analyses aan de hand van multiniveaumodellen zijn nodig om een uitspraak te kunnen doen enerzijds over de verschillen tussen leerlingen, klassen en scholen en anderzijds over de samenhang tussen de prestaties van leerlingen en kenmerken van leerlingen, klassen en scholen.

Voor het bepalen van verschillende beheersingsniveaus werkt het steunpunt een wetenschappelijke procedure uit.

Inhoudelijke en verklarende analyse

Een diepgaande inhoudelijke analyse en verklaring van de resultaten is belangrijk om de peilingsresultaten beter te kunnen valoriseren. Het peilingsonderzoek wil immers komen tot mogelijke verklaringen waarmee de overheid, maar ook alle onderwijspartners mee aan de slag kunnen om werk te maken van nog meer kwaliteitsvol onderwijs.

Daarom zal het steunpunt (project)specifieke inhoudelijke expertise in alle fases van het peilingsonderzoek inbrengen. Zowel bij de start van de peilingen (selectie van de eindtermen), bij de ontwikkeling van de vragenlijsten, bij de analyse en interpretatie van de resultaten als bij de valorisatie moet dit een aandachtspunt zijn. Daarbij is het belangrijk om te kijken naar het samenspel tussen verschillende mogelijke verklaringen. Bij de interpretatie van de resultaten is het samenbrengen en vergelijken van informatie uit andere bronnen (zoals o.a. internationale studies, resultaten van IDP en OVSG-toetsen, Onderwijs Spiegel, LISO, ...) noodzakelijk.

Rapportering en communicatie

Na elke peiling wordt een wetenschappelijk rapport opgemaakt. Deze omvat een literatuurstudie, een beschrijving van de methode en een inhoudelijke analyse van de resultaten van de peiling. De resultaten hebben zowel betrekking op de mate van beheersing van de onderzochte eindtermen/ontwikkelingsdoelen door (verschillende groepen van) de leerlingen als de samenhang met leerling-, klas- en schoolkenmerken. Bij herhalingspeilingen worden er trendanalyses uitgevoerd.

De resultaten op systeemniveau worden publiek gemaakt via publicaties op maat van de verschillende doelgroepen (beleidsmakers, pedagogische begeleidingsdiensten, scholen en leerkrachten, lerarenopleiders, inspectie...). Het steunpunt bereidt de verschillende publicaties op maat van de doelgroep voor.

Daarnaast bereidt het steunpunt systematisch de communicatie voor met betrekking tot de aankondiging van de peilingen, het belang van deelname aan de peilingen, het belang, de beschikbaarheid en de mogelijkheden van de paralleltoetsen en de resultaten van de peilingen (bv persbericht).

Feedback

Scholen die deelnemen aan de pilotstudie, de peiling en die deelnemen aan de paralleltoetsen ontvangen een feedbackrapport. Door middel van schoolfeedbackrapporten krijgen scholen

informatie over de mate waarin hun leerlingen de eindtermen of ontwikkelingsdoelen behalen en kunnen ze zich positioneren ten opzichte van scholen met een gelijkaardige leerlingenpubliek en een gelijkaardige schoolcontext. De paralleltoetsen worden ter beschikking gesteld aan alle scholen. Het steunpunt voorziet na elke peiling op basis van de resultaten op Vlaams niveau een multilevelmodel dat als basis dient voor schoolfeedback bij de resultaten van de paralleltoetsen.

Om de feedback(rapporten) aan scholen te optimaliseren en te innoveren, voert het steunpunt een gebruikersstudie uit. De gebruikersstudie geeft een antwoord op de gebruikersnoden inzake de inhoud, de vorm van de feedbackrapporten en de aard van de feedback (namelijk item-, individueel niveau en/of beheersingsniveaus en schoolniveau). Daarnaast worden ook de noden met betrekking tot het gebruik van de paralleltoetsen (afname, scoring) in kaart gebracht. De optimalisaties en innovaties, voortkomend uit deze studie, worden geïmplementeerd in de feedback(rapporten) van de peilingen en paralleltoetsen.

Het steunpunt koppelt naast feedback op schoolniveau ook feedback op leerlingniveau terug naar de scholen.

Vorming en valorisatie

Het steunpunt werkt een valorisatieplan uit om de gegenereerde kennis met betrekking tot de peilingen maatschappelijk beschikbaar en bruikbaar te maken (zie ook hoger rapportering en communicatie). Naast wetenschappelijke valorisatie (publiceren en presenteren op internationale onderzoeksfora) dient er voldoende aandacht te zijn voor maatschappelijke valorisatie. Bij maatschappelijke valorisatie zijn naast de opdrachtgever alle onderwijspartners belangrijke gebruikers van de resultaten.

Het valorisatieplan bevat de nodige vormings- en valorisatieactiviteiten om de peilingsresultaten niet alleen bekend te maken en toe te lichten maar ook om de gebruikers te stimuleren tot het opzetten van gerichte acties om met de resultaten aan de slag te gaan. Zo kan het steunpunt onder andere het onderwijsveld sensibiliseren in verband met het gebruik van (parallel)toetsen en schoolfeedback maar ook scholen ondersteunen bij het gebruik van feedbackrapporten. Meer concreet formuleert het steunpunt hiervoor in samenwerking met de betrokkenen in het professioneel continuüm (lerarenopleidingen, pedagogische begeleidingsdiensten, onderwijsinspectie) een vormingstraject.

Wetenschappelijke dienstverlening

Naast de rapportering en feedback aan de overheid en de deelnemende scholen, moet de opdrachtnemer kunnen inspelen op punctuele onderzoeksvragen van de overheid inzake toetsontwikkeling en grootschalige prestatiemetingen. Dit omvat taken zoals kennisoverdracht, vorming, methodologisch advies inzake dataverzameling en -analyse, adhoc aanleveren van informatie, ... Daarnaast draagt het steunpunt bij tot het algemeen maatschappelijk debat met betrekking tot het onderwijsbeleid rond toetsontwikkeling en prestatiemetingen.

Ontwikkeling van specifieke expertise

Het steunpunt ontwikkelt voortdurend haar expertise met betrekking tot de toetsontwikkeling en de statistische verwerkings- en analysemethoden. Daarbij wordt er gestreefd naar het ontwikkelen van de meest geschikte toetsvorm om competenties (kennis, vaardigheden en attitudes) op een geïntegreerde manier grootschalig te meten. Computergestuurde adaptieve toetsen laten bovendien toe om innovatieve itemformaten te gebruiken die in een papieren versie niet mogelijk zijn. Zo wordt de toetsontwikkeling geoptimaliseerd en kan de expertise hierrond verder opgebouwd worden.

Met betrekking tot de verwerking- en analysemethoden zal het steunpunt steeds gebruik maken van 'state of the art'-methoden en technieken. Het steunpunt zoekt naar methoden om de bepaling van de beheersingsniveaus zo objectief mogelijk te laten verlopen. Daarnaast wordt

onderzoek uitgevoerd naar het optimaliseren van de operationalisering van relevante achtergrondgegevens van leerlingen en kenmerken van scholen, klassen en leerkrachten, het zoeken naar methoden om die gegevens zo objectief, betrouwbaar en valide mogelijk te verzamelen.

Planning

De start van het steunpunt toetsontwikkeling en peilingen is voorzien op **1 januari 2018** en loopt tot **31 december 2022**.

De opdrachtgever legt de planning van de afnames vast. Als leidraad voor het indienen van een voorstel geven we een planning van de uit te voeren peilingen, die echter nog kan worden bijgestuurd door het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Bij het opstellen van de peilingenkalender hebben we rekening gehouden met de volgende principes:

- a) vakken en domeinen zullen volgens een vast ritme systematisch gepeild worden.
- b) de peilingenkalender wordt gesynchroniseerd met de eindtermenkalender, het internationaal vergelijkend onderzoek naar leerlingenprestaties en indien mogelijk met de planning van de onderzoeken van de inspectie.
- c) jaarlijks vindt er (minstens) één peiling in basisonderwijs en één in secundair onderwijs plaats
- d) we peilen op drie cruciale momenten in de schoolloopbaan, namelijk aan het einde van het lager onderwijs, aan het einde van de eerste graad en de derde graad van het secundair onderwijs
- e) alle finaliteiten komen aan bod in de peilingenkalender (1ste graad: A- en B-stroom, 3de graad aso, tso, kso en bso)

Rekening houdend met bovenstaande principes ziet de peilingenkalender voor de jaren 2018 tot en met 2022 er als volgt uit:

Tabel 1: Peilingenkalender 2018-2024.

Jaar	Peiling	Herhalingspeiling
2018	BaO: Nederlands: lezen en luisteren + praktische: schrijven SO: Wiskunde 1 ^{ste} graad A-stroom (2 ^{de})	4 ^{de} herhalingspeiling voor lezen en 3 ^{de} voor luisteren 2 ^{de} herhalingspeiling
2019	BaO: Mens en maatschappij (2 ^{de}) SO: Wiskunde 1 ^{ste} graad B-stroom (2 ^{de})	2 ^{de} herhalingspeiling 2 ^{de} herhalingspeiling
2020	BaO: Informatieverwerving en -verwerking + praktische proef ICT SO: Informatieverwerving en verwerking, kritisch denken en probleemoplossend vermogen 3 ^{de} graad aso, tso, kso en bso	2 ^{de} herhalingspeiling nieuw
2021	BaO: Wiskunde SO: Project Algemene Vakken 3 ^{de} graad bso	4 ^{de} herhalingspeiling 2 ^{de} herhalingspeiling
2022	BaO Frans: lezen, luisteren + praktische proef spreken SO Engels 3 ^{de} graad aso, tso, kso	3 ^{de} herhalingspeiling nieuw
2023	BaO Nederlands lezen en luisteren + praktische proef: spreken SO wiskunde 3 ^{de} graad aso	5 ^{de} herhalingspeiling voor lezen en 4 ^{de} voor luisteren 2 ^{de} herhalingspeiling

2024	BaO	Muzische vorming	nieuw
	SO	Nederlands 3de graad aso, tso en kso	2 ^{de} herhalingspeiling

Hoewel de beheersovereenkomst van het steunpunt afloopt eind 2022, worden er toch peilingen vastgelegd in 2023 en 2024. De reden daarvoor is dat de toetsontwikkeling reeds twee jaar voor de eigenlijke afname reeds van start gaat. Met betrekking tot de peiling muzische vorming in het basisonderwijs in 2024 zal het steunpunt in een eerste fase onderzoeken in welke mate een peiling muzische vorming haalbaar is.

De peilingenkalender is definitief voor de kalenderjaren 2018 tot en met 2020. Vanaf het kalenderjaar 2021 spreken we van een indicatieve peilingenkalender en zal deze eerst voorgelegd en besproken worden binnen de stuurgroep.

Aan het steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen vragen we in de periode van 1 januari 2018 tot 31 december 2022 volgende taken op te nemen:

Peilingsproject	Taken voor Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen (2018-2022)			
	Start Toetsontwikkeling	Piloot-en Kalibratie-fase	Peilingsafname en analyse	Rapportering en school-feedback
Nederlands (BaO)			x	x
Wiskunde A-stroom (1 so)			x	x
Mens en maatschappij (BaO)		x	x	x
Wiskunde B-stroom (1so)		x	x	x
Informatieverwerking en -verwerking + praktische proef ICT (BaO)	x	x	x	x
Informatieverwerking en verwerking, kritisch denken en probleemoplossend vermogen (3so)	x	x	x	x
Wiskunde (BaO)	x	x	x	x
Project Algemene Vakken (3so)	x	x	x	x
Frans (BaO)	x	x	x	
Engels (3so)	x	x	x	
Nederlands (BaO)	x	x		
Wiskunde (3so)	x	x		
Muzische vorming (BaO)	x			
Nederlands (3so)	x			

Naast deze opdrachten kunnen er aan het steunpunt nog andere opdrachten worden toegekend die vallen binnen de meervoudige opdracht zoals hierboven beschreven.

Interactie van het steunpunt met het beleidsdomein van Onderwijs en Vorming en met belanghebbenden

Interactie tussen het steunpunt en het beleidsdomein van Onderwijs en Vorming

---

Voor de concretisering, de opvolging en eventueel de bijsturing van de werkzaamheden, de afstemming met de beleidsprioriteiten en de kwaliteitsbewaking zal een stuurgroep instaan (zie ook eerder).

De officiële communicatie tussen het steunpunt en het beleidsdomein Onderwijs en Vorming verloopt via de stuurgroep. Het departement Onderwijs en Vorming staat in voor het secretariaat van de stuurgroep. De opdrachtnemer moet in staat zijn vlot in te spelen op de aansturingen vanuit de stuurgroep.

Het is van uitermate belang dat er door het steunpunt in zijn relaties met andere actoren één duidelijk aanspreekpunt bepaald wordt dat het steunpunt vertegenwoordigt naar de Vlaamse overheid in de rol van opdrachtgever toe. Het steunpunt duidt daarom een **promotor-coördinator** aan. De aanstelling van deze promotor-coördinator wordt in de beheersovereenkomst bevestigd.

Deze promotor-coördinator heeft de competenties en de bevoegdheden om het steunpunt daadwerkelijk te sturen. De promotor-coördinator is aanspreekbaar, voldoende gemandateerd en verantwoordelijk tegenover het departement Onderwijs en Vorming als opdrachtgever. De persoon die de functie van promotor-coördinator opneemt, engageert zich ervoor dit te doen voor de volledige erkenningstermijn van het steunpunt. Indien nodig moeten de instellingen de contouren in verband met het mandaat van de promotor-coördinator juridisch vastleggen.

Het steunpunt dient te streven naar een goede en complementaire samenwerking met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

De ontwikkelde toetsen en parallelversies worden eigendom van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

De resultaten van de peilingen worden pas na advies van de stuurgroep en goedkeuring door de minister vrijgegeven voor publicatie. Bekendmaking van de resultaten van de peilingen gebeurt volgens een format dat in overleg met de stuurgroep opgesteld wordt.

Zowel bij de rapportering van de landelijke resultaten als bij het leveren van schoolfeedback wordt de anonimiteit van deelnemende scholen en leerlingen gegarandeerd. De vertrouwelijkheid moet met de nodige zorg bewaakt worden.

De resultaten van het wetenschappelijk onderzoek rond de methodiek en de resultaten van de peilingen (o.a. onderzoek naar het bepalen van de achtergrondgegevens van leerlingen en kenmerken van scholen, klassen en leerkrachten die moeten opgevraagd worden, het zoeken naar methoden om die gegevens zo objectief, betrouwbaar en valide mogelijk te verzamelen, het zoeken naar methoden om de cesuurbepaling te optimaliseren, het optimaliseren van de (school)feedback, specifiek verdiepend onderzoek naar verklaringen voor bepaalde resultaten), zijn eigendom van de universiteit(en) en van de promotor(en).

De onderzoeksresultaten worden in eerste instantie bekendgemaakt door de minister, tenzij deze afstand doet van dit recht. De opdrachtgever wordt vermeld bij alle mededelingen en publicaties over de activiteiten en/of de resultaten van het steunpunt.

De minister is er toe gerechtigd om te beslissen dat bepaalde onderzoeksresultaten niet in naam van het steunpunt, of slechts na het verstrijken van een bepaalde termijn, kunnen worden

bekendgemaakt. De minister kan de stuurgroep gelasten met de beslissing over de goedkeuring van een publicatie. De minister bijgestaan door de stuurgroep kunnen in samenspraak met het steunpunt de goedkeuringsprocedure praktisch uitwerken en in het huishoudelijk reglement van de stuurgroep opnemen.

Interactie tussen het steunpunt en belanghebbenden

Het is uitermate van belang dat er door het steunpunt in zijn relaties met andere actoren één duidelijk aanspreekpunt bepaald wordt dat het steunpunt vertegenwoordigt naar derden toe.

Van het steunpunt wordt verwacht dat het zich integreert in een netwerk van actoren met als doel de gegevensverzameling en –ontsluiting te bevorderen en flexibel te kunnen uitvoeren. Belangrijk hierbij is dat er voldoende gecommuniceerd wordt met en naar de beoogde doelgroep(en) toe. Daarnaast kunnen echter ook actoren zoals koepelorganisaties en het GO!, lokale bestuurlijke niveaus, lerarenopleidingen enz. deel uitmaken van dit netwerk.

Het steunpunt verbreedt ook het publiek begrip van de wetenschap door middel van bekendmaking van de onderzoeksresultaten en de onderzoeksactiviteiten, onder meer via de website van het steunpunt. Zo draagt het steunpunt bij aan het publieke debat over het beleid.

Samenstelling en organisatie van het steunpunt

Het Besluit van de Vlaamse regering van 6 juli 1999 houdende de regeling van de procedure en de voorwaarden van erkenning en subsidiëring van de universitaire steunpunten bepaalt dat de aanvraag tot steunpunt moet ingediend worden door minstens één universiteit.

Aan het hoofd van het steunpunt staat een **promotor-coördinator**, werkzaam in een Vlaamse universiteit. De promotor-coördinator treedt op als contactpersoon. Enkel leden van het zelfstandig academisch personeel van de Vlaamse universiteiten kunnen als promotor-coördinator optreden.

Het steunpunt regelt zelf de organisatie, de vorm en de inbedding van het steunpunt in de betrokken instelling(en). Het steunpunt is een entiteit buiten de Vlaamse overheid met functionele autonomie, met een eigen (financiële) verantwoordelijkheid maar zonder een eigen rechtspersoonlijkheid.

Gelet op de nodige methodologische expertise, de inhoudelijke omvattendheid en het brede gamma aan taken dat moet worden uitgevoerd, kan een dergelijk steunpunt maar slagen indien er voldoende en complementaire expertise van meerdere Vlaamse instellingen hoger onderwijs gebundeld wordt. Doelstelling is dan ook om te komen tot een steunpunt dat bestaat uit een consortium van onderzoekers uit verschillende Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs (universiteiten en hogescholen).

Indien er meerdere instellingen zijn, sluiten zij omtrent de organisatie van het steunpunt een samenwerkingsovereenkomst af. De samenwerkingsovereenkomst regelt inzonderheid de financiële verantwoordelijkheden en de vertegenwoordigingsbevoegdheden aangaande de organisatie en de werking van het steunpunt. Indien er meerdere instellingen voor hoger onderwijs aan het steunpunt deelnemen, duiden zij onderling een **coördinerende instelling** aan met een promotor-coördinator. De aanduiding van deze promotor-coördinator wordt in de samenwerkingsovereenkomst opgenomen.

De taken van de promotor-coördinator uit de coördinerende instelling omvatten onder meer: het ondertekenen van de beheersovereenkomst, het ontvangen van de volledige financiering van het steunpunt en het op basis van de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst verdelen van de middelen aan de deelnemende instellingen.

De samenwerkingsovereenkomst dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

Bij de inschrijving wordt aangegeven welke specialisten voor welke domeinen zullen instaan, en welke ervaring ze binnen dat gebied kunnen voorleggen. Ook wordt aangegeven op welke manier het steunpunt de interne samenwerking zal organiseren.

Er moet een duidelijke taakverdeling zijn en een beschrijving van de beoogde wijze van samenwerking. Meer bepaald moet worden aangegeven wie de verantwoordelijke(n) van het te erkennen steunpunt is/zijn, met opgave van relevante beroepservaring.

Indien het steunpunt een consortium vormt, wordt aangegeven welke personen aan welke instelling verbonden zijn.

Om te garanderen dat de beschikbare expertise maximaal aanwezig is, maar ook complementair is, bijvoorbeeld door een brede waaier aan wetenschapsdisciplines te betrekken, worden de samenstelling van het consortium van onderzoekers en het organisatie- en personeelsplan als beoordelingscriteria gehanteerd.

Onderaanneming

Het steunpunt kan zich voor het uitvoeren van specifieke ondersteunende of uitvoerende opdrachten laten bijstaan door een derde. Het steunpunt kan evenwel geen volledige onderzoeksopdracht uitbesteden. De uitbestede opdracht kan slechts een onderdeel vormen van onderzoek van het steunpunt, het onderzoeksopzet, de analyse en het trekken van de conclusies dienen te gebeuren door een aan het steunpunt deelnemende instelling. Voor het uitbesteden van de opdracht is het steunpunt onderhevig aan de overheidsopdrachtenregelgeving.

Beheer van het steunpunt

Alhoewel het steunpunt in een universiteit geïntegreerd is, dient het beschouwd te worden als een aparte entiteit.

Van het steunpunt wordt verwacht dat het eigen **bedrijfsplan** opmaakt waarin wordt aangegeven hoe het steunpunt georganiseerd zal worden op onder meer de volgende domeinen:

- Algemeen management:

Dit heeft onder meer betrekking op: algemene organisatieprincipes, eindverantwoordelijkheid, coördinatie tussen de verschillende instellingen en eventuele partners, gehanteerde managementinstrumenten, opvolgings- en rapporteringsmechanismen, ... Hierbij dient bijzondere aandacht besteed te worden aan de rol van de promotor-coördinator.

- HRM:

Dit heeft onder meer betrekking op: de aansturing van personeel, personeelsplanning (garanties omtrent inzet van personeel, eventuele vervangingen, flexibiliteit), statuut van het ingezet personeel, ...

- Financieel beheer:

Verplichtingen:

- Het steunpunt worden verplicht een afzonderlijke boekhouding te voeren. In het geval van een consortium dienen voor de verschillende deelnemende entiteiten afzonderlijke boekhoudingen te worden gevoerd.
- Het steunpunt kan een reserve opbouwen in overeenstemming met het BVR van 6 juli 1999.
De reserve moet worden aangewend voor de goede werking en activiteiten van het steunpunt.

Dit heeft onder meer betrekking op: financieel plan, financiële bijdrage van de diverse partners, wijze waarop aparte boekhouding gevoerd wordt, financiële opvolging, ...

Logistiek beheer

Dit heeft onder meer betrekking op: manier waarop herkenbaarheid gerealiseerd zal worden, verdeling van de middelen over de diverse instellingen, gebruik van gemeenschappelijke middelen,... Het steunpunt dient gehuisvest te worden in een omgeving die geschikt is voor deze activiteiten en dient een duidelijke herkenbaarheid te hebben voor de gebruiker.

Vooropgestelde betoelaging voor het steunpunt

De Vlaamse regering zal voor de financiering van het steunpunt vanaf 2018 tot en met 2022 een bedrag van maximaal 7.841.063,70 euro (te verhogen met indexering) euro ter beschikking stellen. Vanaf 2018 tot en met 2022 wordt er jaarlijks voorzien in een budget van maximaal 1.568.212,74 euro (te verhogen met indexering).

De toegekende subsidies worden jaarlijks uitgekeerd in twee schijven: een eerste schijf van 80% bij het begin van het werkjaar; een tweede schijf van 20% na ontvangst en goedkeuring van het jaarverslag en het financieel verslag.

Inbreng van eigen logistieke middelen

De indieners dienen aan te geven welke middelen in de ruime zin zij zullen inzetten voor de ondersteuning van de werking van het steunpunt alsmede de duur van deze inzet.

De hoger onderwijsinstellingen moeten het steunpunt huisvesten in een omgeving die geschikt is voor deze activiteiten en die toelaat een duidelijke herkenbaarheid voor de gebruiker te hebben. Zij moeten tevens aangeven hoe zij dit zullen verwezenlijken.

Verdere voorstellen omtrent de inbreng van eigen logistieke middelen kunnen betrekking hebben op: hard- en software, communicatienetwerken, enz.

Het samenwerkingsverband dat erkend wordt als steunpunt, mag een voorafname van maximaal **10%** op haar toegekende betoelaging als "**overhead**" aanrekenen. Het bedrag overeenkomend met deze voorafname wordt expliciet in de beheersovereenkomst vermeld onder de rubriek "centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten". Het wordt door de hoger onderwijs instellingen voorafgenomen als vergoeding voor de ter beschikkingstelling van haar algemene infrastructuur en diensten en voor de kosten die voortvloeien uit de uitvoering van de overeenkomsten maar niet eenduidig door de hoger onderwijs instellingen bepaald of gemeten kunnen worden. De kosten voor huisvesting zijn inbegrepen in deze "overhead".

Bepalingen inzake Intellectuele eigendom, vertrouwelijkheid en bekendmaking

Eigenaarschap van het instrumentarium: toetsen en parallelversies

De ontwikkelde toetsen en gekalibreerde items en parallelversies die voortvloeien uit de activiteiten van de initiator worden eigendom van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Eigenaarschap van de resultaten van de afname van de peilingtoets

---

De resultaten van de afname van de peilingtoetsen (incl. databanken) zijn het gezamenlijke eigendom van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en de initiator.

Overige onderzoeksresultaten

De resultaten van het wetenschappelijk onderzoek dat voortvloeit uit de activiteiten van de initiator zijn eigendom van de universiteit en van de promotoren. Het betreft onder meer onderzoek naar de effecten van de achtergrondgegevens van leerlingen en kenmerken van scholen, klassen en leerkrachten, het zoeken naar methoden om die gegevens zo objectief, betrouwbaar en valide mogelijk te verzamelen, het zoeken naar methoden om de cesuurbepaling te optimaliseren, het optimaliseren van de (school)feedback, specifiek verdiepend onderzoek naar verklaringen voor bepaalde resultaten.

Financiële valorisatie

Indien de resultaten van de afname van de peilingtoetsen en de overige onderzoeksresultaten (incl. databanken) kunnen leiden tot een financiële valorisatie met inbegrip van het nemen van octrooien, licenties of het vestigen van andere intellectuele rechten, dan moet een billijke verdeling van de inkomsten hiervan tussen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, de universiteit(en) en de promotor(en) in de beheersovereenkomst worden bedongen.

Overdracht van eigendom door de initiator

Wanneer de initiator de eigendom van de onderzoeksresultaten (incl. databanken) waarvan hij eigenaar is, overdraagt of anderszins aan derden ter beschikking stelt, treft hij de maatregelen en sluit hij de overeenkomsten af waardoor de verplichtingen welke hem door het beleidsdomein Onderwijs en Vorming worden opgelegd, door deze derden worden geëerbiedigd en, zo nodig, uitgevoerd. De initiator deelt in elk geval, en zonder dat zulks enig rechtsgevolg jegens hen zou sorteren, aan de Gemeenschap van tevoren de voorwaarden mede waaronder hij zijn rechten overdraagt of anderszins ter beschikking stelt. In geen geval ontslaat enige overeenkomst met derden de initiator van de eerbiediging van zijn eigen verplichtingen ten aanzien van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Gebruiksrecht van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming

De initiator verleent hierbij onherroepelijk aan de Vlaamse Gemeenschap een kosteloos, en niet-exclusief gebruiksrecht op de overige onderzoeksresultaten, onder al zijn vormen, en ongeacht de juridische modaliteit van bescherming van de bedoelde onderzoeksresultaten. Dit recht overleeft de beëindiging van de erkenning van het steunpunt. Tevens draagt de initiator er constant zorg voor dat alle materiële voorwaarden en omstandigheden vervuld zijn die nodig zijn om de effectieve uitoefening van dit gebruiksrecht te waarborgen. Deze materiële verplichting overleeft de looptijd van de erkenning van het steunpunt in de mate waarin de initiator, bij de beëindiging, niet alle schikkingen heeft getroffen die de autonome uitoefening van dit recht door de Gemeenschap mogelijk maken.

Bescherming van het toetsinstrumentarium, resultaten van de afname van de peilingtoets en overige onderzoeksresultaten en modaliteiten voor bekendmaking

---

Toetsen en afzonderlijke (gekalibreerde) items mogen niet gepubliceerd worden tenzij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, die eigenaar is van de toetsen, daartoe beslist. Openbaarmaking van toetsen of afzonderlijke items door het beleidsdomein Onderwijs en

Vorming mag in geen geval de verderzetting van de activiteiten gefinancierd door middel van deze subsidie in het gedrang brengen.

De resultaten van de afname van de peilingtoets worden pas na advies van de stuurgroep en na goedkeuring door de minister bevoegd voor onderwijs vrijgegeven voor publicatie. Bekendmaking van de resultaten van de afname van de peilingtoetsen gebeurt volgens een format dat in overleg met de stuurgroep opgesteld wordt.

De initiator mag de overige onderzoeksresultaten slechts bekendmaken of bekendmaking mogelijk maken, ongeacht in welke vorm, voor zover de uitvoering van de gemaakte afspraken hierdoor niet in gevaar wordt gebracht. Het beleidsdomein Onderwijs en Vorming wordt vooraf en te gelegener tijd van de voorgenomen bekendmaking en de datum ervan, in kennis gesteld. Hij krijgt een kopie van de informatiedrager met de betrokken gegevens indien hij binnen 30 dagen na de ontvangst van dit bericht hierom verzoekt. Mits naar behoren gemotiveerde bezwaren, kan hij zich tegen de bekendmaking verzetten binnen een nieuwe termijn van 30 dagen na de datum van ontvangst van de gegevens, wanneer de uitvoering van de gemaakte afspraken haar inziens hierdoor in gevaar komt.

Structuur van de aanvraag en wijze van indienen

Overzicht van documenten op te nemen bij de Aanvraag

De aanvraag bestaat uit zes delen, die gebundeld moeten worden ingediend worden om beoordeeld te kunnen worden. Deze zes onderdelen vormen samen de kandidaatstelling.

1. **Standaard aanvraagformulier.**

Dit aanvraagformulier wordt ingevuld door de universiteit die de aanvraag indient. Het wordt opgesteld overeenkomstig het model dat bij deze oproep is gevoegd, als **bijlage 1**.

Deze aanvraag tot erkenning moet worden ondertekend door een lid van het zelfstandig academisch personeel van een universiteit. Het aanvraagformulier moet eveneens ondertekend worden door de rector(en) van de betrokken universiteit(en), de algemeen directeur(en) van de instellingen voor hoger onderwijs.

Dit aanvraagformulier geeft duidelijk aan wie de verantwoordelijke(n) voor het te erkennen steunpunt is/zijn.

2. **Indien het voorstel uitgaat van verschillende partners: Beschrijving van het samenwerkingsverband en van samenwerking met partners**

De aanvraag omvat:

- een verantwoording van de keuze voor het samenwerkingsverband
- een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende entiteiten alsook de wijze waarop de samenwerking plaatsvindt (dit kan door middel van de samenwerkingsovereenkomst)
- een aanduiding van de verdeling van de middelen over de samenwerkende entiteiten

Ingeval van een structurele samenwerking met een partner of partners moet volgende informatie duidelijk aangegeven worden:

- een aanduiding van de taken waarvoor de partner zal worden ingezet en een raming van de financiële of andere inzet die elkeen daartoe levert.

De samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende partners dient samen met het aanvraagformulier ingediend te worden.

3. Meerjarenprogramma

Het meerjarenplan geeft een omschrijving van de programmatie en taken over de volledige duur van de erkenning (1 januari 2018 t.e.m. 31 december 2022) en gaat hierbij uit van een betoelaging zoals aangegeven in de oproep.

In het meerjarenprogramma wordt duidelijk aangegeven:

- welke de doelstellingen en beoogde resultaten van het steunpunt zijn, en hoe deze doelstellingen inspelen op de behoeften van de Vlaamse Overheid;
- de wijze waarop het programma zal worden geëvalueerd en bijgestuurd in functie van nieuwe behoeften en ontwikkelingen
- welke taken en onderzoeken het steunpunt zal uitvoeren m.b.t. de deelopdrachten van het steunpunt: dataverzameling en –analyse, fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening en vorming. Hierbij wordt telkens aangegeven welke wetenschappelijke methode wordt gehanteerd. Dit omvat zowel taken/opdrachten en onderwerpen die in de oproep zijn opgenomen als taken/opdrachten en onderwerpen die door de aanvrager worden uitgewerkt.
- de wijze waarop de **ontsluiting en valorisatie** van de gegenereerde wetenschappelijke kennis zal worden georganiseerd.
- de wijze waarop het steunpunt het **overleg met en de participatie van de Vlaamse Overheid** en andere betrokken actoren zal realiseren;
- beschrijving van het systeem van **kwaliteitsborging** (algemene maatregelen om wetenschappelijke kwaliteit te garanderen);
- een **raming van de inzet van personeel** over de verschillende taken en onderzoekslijnen/onderzoeken heen (met aanduiding van mandagen of FTE/jaar);
- een **begroting**, voor elk jaar, van de besteding van de toegewezen middelen in een voldoende mate van detail.

De begroting dient minstens volgende opdelingen in te houden:

1. Een opdeling in kostencategorieën. Volgende categorieën worden minimaal gehanteerd:

- overhead (= max 10% op personeel en werking, niet op onderaanneming),
- werkingskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie en algemene werking van het steunpunt (indirecte werkingskosten) en kosten die een direct verband houden met het onderzoek) – mogelijke onderdelen binnen deze tweedeling zijn onder meer documentatiekosten, kosten m.b.t. gebruik hard- en software en aankoop data, algemene werkingskosten, kosten voor valorisatie van de onderzoeksresultaten, kosten m.b.t. eigen publicaties, reiskosten),
- personeelskosten (opgedeeld in kosten ten behoeve van de coördinatie van het steunpunt (indirect) en kosten die een direct verband houden met het onderzoek).
- kosten voor onderaanneming (hierop wordt geen overhead verrekend)

Hiervoor kan volgende template worden gebruikt:

	2018	2019	2020	2021	2022
Betoelaging	X	X	X	X	X
Overhead "centrale beheerskosten en algemene exploitatiekosten"	X * 10%	X * 10%	X * 10%	X*10%	X*10%
Werkingskosten totaal					
<i>Documentatiekosten</i>					
<i>kosten mbt soft- en hardware</i>					
<i>algemene werkingskosten</i>					
...					
Kosten van uitbesteding (totaal)					
<i>uitbesteding taken aan partner X</i>					
<i>uitbesteding taken aan</i>					

<i>partner X</i>					
Kosten Personeel (totaal)					
detail Personeelskosten					

X= Betoelaging zoals voorzien in oproep en in dit lastenboek

2. Opdeling naar belangrijkste taken en opdrachten

3. Ingeval van consortium opdeling naar de verschillende deelnemende hoger onderwijs instellingen binnen het consortium

Deze opdelingen kunnen, maar moeten niet gecombineerd worden.

Het meerjarenprogramma geeft een outline van de programmatie en taken over de volledige duur van de erkenning (2018-2022) en gaat hierbij uit van een betoelaging zoals aangegeven in de oproep. Dit meerjarenplan bevat bij voorkeur niet meer dan 80 bladzijden (richtaantal).

4. Overzicht van Ervaring, Expertise en Wetenschappelijke inbreng.

Dit omvat:

- CV's van de promotoren, betrokken zap-personeel, onderwijzend personeel en projectleiders

Het CV vermeldt duidelijk: de contactgegevens van de persoon in kwestie, de huidige functie en opleidingen, competenties, (werk) ervaring en publicaties in de laatste vijf jaar die relevant zijn voor het voorgesteld onderzoek;

- referenties van de indiener (eerdere onderzoek en projecten, relevante wetenschappelijke publicaties; relevant eerder uitgevoerd beleidsrelevant onderzoek);
- wetenschappelijke inbreng: wetenschappelijk relevante inbreng die de aanvrager kan inbrengen

5. Organisatieplan

Het **organisatieplan** voor het steunpunt geeft aan wat de visie van de indieners is op de organisatie en werking van het steunpunt, met daarbij bijzondere aandacht voor aspecten als financieel beheer (aparte boekhouding), HRM, logistiek beheer, ... (maximaal 5 blz).

6. Overzicht van logistieke en materiële inbreng.

Een **voorstel** dat de **logistieke en materiële inbreng**, waaronder de huisvesting van het steunpunt, beschrijft. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan:

- voorstel inzake huisvesting van het steunpunt
- mate waarin het steunpunt een beroep kan doen op algemene diensten en eenheden van de betrokken instellingen
- mate waarin leden van het academisch, onderwijzend en administratief en technisch personeel die niet op de loonlijst van het steunpunt staan, tijd zullen besteden aan het steunpunt
- de eigen logistieke en materiële inbreng van de deelnemende entiteiten.

Deze zes stukken vormen samen het voorstel van de indiener. Elk van deze zes documenten moet een afzonderlijk en duidelijk onderscheiden onderdeel vormen van het globale voorstel, met telkens een duidelijke vermelding van de titel van het document (bijv.. meerjarenprogramma, organisatieplan,...) en van de identificatiegegevens van de indiener. Deze zes onderdelen dienen in aparte digitale bestanden aangeleverd te worden.

Taalgebruik in de kandidaatstelling

Alle onderdelen dienen in het Nederlands te worden opgesteld.

Aantal exemplaren en vorm

De indieners moeten vier exemplaren indienen in papieren versie. Ze dienen ook een elektronische versie in op het onderstaande mailadres.

Uiterste indieningsdatum

De uiterste indieningsdatum is 21 augustus 2017.

Wijze van verzending/ indiening

De aanvragen tot erkenning en betoelaging moeten uiterlijk op 21 augustus 2017, 16 uur toekomen op het onderstaand adres:

Ministerie Vlaamse Gemeenschap
Afdeling strategische beleidsondersteuning
t.a.v Marina Daman
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
sbo.secretariaat@ond.vlaanderen.be

Inschrijving per post moeten aangetekend worden verzonden. Op basis van de datum van het poststempel wordt vastgesteld of de inschrijving al dan niet tijdig werd ingediend.

De inschrijvingen die niet per post worden verzonden, kunnen persoonlijk, per taxipost of door een private koerierdienst worden bezorgd tegen ontvangstbewijs, uiterlijk op 21 augustus 2017, 16 uur.

Bijlage 1: Sjabloon aanvraagformulier

Standaard aanvraagformulier in te vullen door de universiteit of het consortium dat de aanvraag indient. Dit aanvraagformulier **moet** worden opgesteld overeenkomstig onderstaand model.

Aanvraagformulier tot erkenning en betoelaging als steunpunt voor het thema “beleidsgericht onderwijsonderzoek”

OFWEL (ingeval indiener één universiteit is):

De ondervermelde universiteit, en in bijzonder ondervermelde entiteit(en) binnen de universiteit,

Naam van de inschrijvende universiteit		
Adres van de inschrijvende universiteit		
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 2	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 3	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	

OFWEL (ingeval aanvrager een consortium van hoger onderwijs instellingen is):

Het consortium van de ondervermelde hoger onderwijs instellingen, en in bijzonder ondervermelde entiteiten binnen de hoger onderwijs instellingen,

Universiteit 1	
Naam van de inschrijvende universiteit	
Adres van de inschrijvende universiteit	
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1
	Naam en adres van de entiteit
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt
	Handtekening van de promotor
	Entiteit 2
	Naam en adres van de entiteit
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt
	Handtekening van de promotor
	Entiteit 3
	Naam en adres van de entiteit
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt
	Handtekening van de promotor
Universiteit 2	
Naam van de inschrijvende universiteit	
Adres van de inschrijvende universiteit	
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1
	Naam en adres van de entiteit
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt

	Handtekening van de promotor	
Entiteit 2		
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
Entiteit 3		
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
Universiteit 3		
Naam van de inschrijvende universiteit		
Adres van de inschrijvende universiteit		
Deelnemende Entiteit(en) binnen de inschrijvende universiteit	Entiteit 1	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 2	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	
	Handtekening van de promotor	
	Entiteit 3	
	Naam en adres van de entiteit	
	Naam van het lid van het ZAP dat als promotor van de entiteit optreedt	

	Handtekening van de promotor	
--	------------------------------	--

dient bij deze een aanvraag in tot erkenning en betoelaging als steunpunt voor het thema "Toetsontwikkeling en Peilingen"

Hiervoor zal bijkomend (eventueel) beroep worden gedaan op de volgende partners:

1. Naam van de instelling:.....
Adres: .....
.....
2. Naam van de instelling:.....
Adres: .....
.....
3. Naam van de instelling:.....
Adres: .....
.....
4. Naam van de instelling:.....
Adres: .....
.....
5. Naam van de instelling:.....
Adres: .....
.....

Als promotor-coördinator (*één van de promotoren die fungeert als aanspreekpunt en contactpersoon voor het steunpunt*) voor de aanvrager werd aangeduid:

Naam promotor-coördinator	
Functie	
Coördinaten	

Opgemaakt te....., op .....

De rectoren van de inschrijvende universiteit(en)¹,

---

¹ Te ondertekenen door de rectoren of algemeen directeuren van alle hoger onderwijs instellingen die deel uitmaken van het consortium